

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko Skarbowi Państwa-Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w S. , Dyrektorowi Izby Skarbowej w K. i Prokuratorowi Rejonowemu w S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 czerwca 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 15 września 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 12 października 2016 r., którym zostały oddalone roszczenia powoda o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 3 756 879,99 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia w wysokości 108 000 zł oparte na twierdzeniu, że były przeciwko niemu prowadzone postępowania podatkowe i karne pomimo braku dowodów popełnienia przestępstwa.

Powód w skardze kasacyjnej powołał podstawę przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazał przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączył z koniecznością udzielenia odpowiedzi na pytanie: „czy art. 5 k.c.

może stanowić samodzielną podstawę odpowiedzialności Skarbu Państwa i osób działających w jego imieniu, w sytuacji poniesienia szkody przez osobę, wobec której działania te przy wykonywaniu władzy publicznej zostały podjęte, w sytuacji, gdy działania osób działających w imieniu Skarbu Państwa (władzy publicznej) były zgodne z prawem (art. 417 § 1 k.c.)". Potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości dotyczy art. 417 § 1 k.c., w odniesieniu do tego, czy bezprawność, o której mowa w jego dyspozycji stanowi sprzeczność zachowania z porządkiem prawnym, obejmującym zarówno nakazy i zakazy prawa pozytywnego, jak i te wynikające z zasad współżycia społecznego, dobrych obyczajów oraz zasad słuszności, o których mowa w art. 5 k.c. Wyjaśnienia wymaga także, w jakim zakresie należy dopuścić możliwość oceny działań organów władzy publicznej z punktu widzenia norm spoza prawa pozytywnego, które mogłyby mieć zastosowanie na mocy odesłań wyrażonych w klauzulach generalnych. Na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazuje niedokonanie przez Sąd Apelacyjny analizy działań pozwanych w odniesieniu do zasad współżycia społecznego oraz względów słuszności i nie rozpoznał łącznych skutków działań pozwanego wobec powoda, a w szczególności skutków działań organów w sposób zgodny z prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest szczególnym środkiem odwoławczym, którego wymagania określa art. 398⁴ k.p.c., wskazując na jej cechy konstrukcyjne i nakładając na skarżącego obowiązek zawarcia w skardze wniosku o przyjęcie do rozpoznania oraz jego uzasadnienia (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być

osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym.

Przedstawienie we wniosku przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. obliguje skarżącego do sformułowania zagadnienia prawnego oraz przedstawienia odrębnej, pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01 OSNC 2002, Nr 12, poz. 151; z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl.). Wymaga to przytoczenia argumentów pokazujących rozbieżność ocen prawnych, lub możliwość dokonywania takich ocen w kontekście przepisów prawnych, w związku z którymi zagadnienie zostało sformułowane. Problematyka prawna powinna odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości nie zawierają rzeczywistego zagadnienia prawnego, nowego i dotychczas nierozwiązanego. Problematyka wykładni i stosowania art. 417 i art. 5 k.c. była przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego, które nie zostały przywołane, jak też skarżący nie przedstawił racji przemawiających za potrzebą kolejnej wypowiedzi, czy potrzebą zmiany dotychczas wyrażanego zapatrywania.

Z przesłanką istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości został połączony obowiązek wykazania przez skarżącego, że określony przepis prawa mimo, iż budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wskazane przez rozbieżności w orzecznictwie, w odniesieniu do identycznych lub zbliżonych stanów faktycznych.

Nie ma podstaw do uznania, że przepis art. 5 k.c. wymaga w dalszym ciągu wykładni, chociaż liczne orzeczenia Sądu Najwyższego nie zostały poddane analizie w kontekście konieczności wyeliminowania rozbieżności, czy dalszych

wyjaśnień zakresu jego stosowania. Doszło także do objaśnienia możliwości uczynienia art. 5 k.c. jedyną podstawą wysuwanych roszczeń.

Dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest wykazanie przez skarżącego, drogą odrębnego wyводу, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, które miały wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymagania naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC z 2004 r., nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP z 2004 r. nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.). Na takie rozumienie powołanej przesłanki nie wskazuje wniosek skarżącego. Twierdzenie o rażącym naruszeniu przepisów wskazanych we wniosku nie zostało wykazane. Jeżeli skarżący wskazuje na przepisy prawa materialnego jako wymagające wykładni, to nie mogą one równocześnie przemawiać za oczywistością skargi kasacyjnej. Ponadto argumenty wniosku i jego uzasadnienia na tle dopuszczalnych podstaw skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego postanowienia nie stanowią racji dla oceny, iż jest ono konsekwencją jaskrawych błędów w zakresie wykładni prawa, jak też, że zachodzi konieczność rozpoznania skargi kasacyjnej.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której podstawy Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu w granicach zaskarżenia, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., ponieważ sytuacja majątkowo - rodzinna powoda i znaczenie dla

niego rozstrzygnięcia sprawy wskazywały na niemożność obciążenia go tymi kosztami.

jw